

Natuur.stad

DRIEMAANDELIJKS LEDENBLAD VAN NATUURPUNT ANTWERPEN STAD - MAART - MEI 2015 - JAARGANG 4 - NUMMER 1
VERSCHIJNT IN MAART, JUNI, SEPTEMBER EN DECEMBER

Eerste inheemse plantenmarkt in Antwerpen

Wild is beter!

Gemengde gevoelens bij de Konijnenwei

Hundertwasser en zijn groene ideeën voor de stad

Groen, groener, groenst!

Wij voelen al duidelijk de lentekriebels om van onze stad een groene oase te maken. Dat is trouwens onze missie. De stedelijke groendienst doet zijn best om hieraan te werken maar als inwoner kan je zelf ook een handje toesteken. En wij, met Natuurpunt, willen je daarin ondersteunen. Wij willen je helpen met planten en je het bestaande groen leren ontdekken.

Op 19 april 2015 organiseren wij onze eerste inheemse plantenmarkt op het pleintje Riemstraat/Kloosterstraat. Marieke en Laura zijn de trekkers voor deze beurs, ondersteund door een gans team van helpers. De dag voordien houden we een geveltuinplantdag op 2 plaatsen in de stad. Je vindt alvast een ideetje in onze soortenfiche in dit nummer: de klimplanten Heggenrank en Bosrank.

De Oostenrijkse kunstenaar en architect Hundertwasser leert ons dat we nog verder kunnen gaan dan het vergroenen van onze tuin of straat en hij ijvert tevens voor het koesteren van inheemse planten, wat betekent: goed voor insecten en niet invasief (overwoekerd).

Wij brengen momenteel ook de natuurwaarden van de Konijnenwei en Park Spoor Oost in kaart en nemen jullie binnenkort mee op ontdekking langs deze plekken. Maar eerst onderzoeken we zelf wat er groeit en bloeit. Het strategisch Ruimtelijk Structuurplan Antwerpen uit 2006 werd na 7 jaar geëvalueerd en een nieuw plan wordt ontwikkeld. Als inwoner van Antwerpen kan je meedenken over de Stad van morgen in de Week van de dialoog van 15 tot 22 maart.

Alweer een tijdschrift vol nuttige info!

Maar we hebben nog een primeur: onze afdeling heeft voortaan haar eigen vogelwerkgroep. Misschien iets voor jou?

Vergeet ook je lidmaatschap niet te hernieuwen!

Rit Van Damme,
voorzitter

natuurpunt
Antwerpen Stad

Inhoud

maart - mei 2015 – jaargang 4 – nummer 1

Edito	2
Soms is geen beheer goed beheer	3
Gemengde gevoelens bij de Konijnenwei	4
Slechte punten voor ecologie in Antwerpse ruimtelijke planning	5
Hundertwasser en zijn groene ideeën voor de stad	6
Eerste inheemse plantenmarkt in Antwerpen stad	8
Wilders is beter!	8
Marieke en Laura organiseren de plantenmarkt	10
Interessante flora op Spoor Oost	11
Monitoring en beheer	12
Vogels in de stad	14
Soortenfiche: Heggenrank & Bosrank	15
AGENDA	16

Lokale afdeling

Natuurpunt Antwerpen Stad is de lokale afdeling van Natuurpunt, vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen. Het werkingsgebied omvat de delen van de districten Antwerpen (postcodes 2000, 2018 en 2060) en Borgerhout binnen de ring op rechteroever en het volledige district Berchem. Dat betekent deel uitmaken van een grote vereniging met meer dan 90.000 gezinnen, die in Vlaanderen 20.000 ha natuurgebied beheert.

Contact

Koen Van Keer, Boomgaardstraat 79, 2018 Antwerpen (03-226 76 01, info@natuurpuntantwerpenstad.be).

Lid worden

Lidgeld per gezin: € 27/jaar. Te storten op rekeningnummer BE17 2300 0442 3321 met vermelding van je huidig lidnummer of voor nieuwe leden met vermelding van je naam en adres. Je ontvangt dan zowel het nationale tijdschrift Natuur.blad als het lokale ledenblad Natuur.stad. Bovendien krijg je korting bij aankopen in onze Natuur.winkel. Leden van Natuurpunt uit een ander werkingsgebied kunnen voor € 7 een abonnement op Natuur.stad nemen. Te storten op rekeningnummer BE60 5230 8051 9270 met vermelding van je lidnummer, naam en adres.

Giften

Donateurs storten een extra bijdrage bovenop hun lidgeld. Vanaf € 40 per kalenderjaar krijg je een fiscaal attest. Storten op BE56 2930 2120 7588 met vermelding 'Wolvenberg -projectnummer 7743'.

Natuur.stad is het driemaandelijks ledenblad van Natuurpunt Antwerpen Stad. Gedrukt op een alcoholvrije pers met inkt op vegetale basis op Cyclus Print 100% gerecycleerd papier door De Wrikker cvba. Oplage: 2.100 exemplaren.

Redactie: Sebastiaan De Mot, Dominiek Dirx, Touché Guimarães, Gino Heymans, Daisy Hoste, Erik Molenaar, Monique Van Dousselaere, Koen Van Keer, Minne Verlinden, Guy Voets, Johan Wyckmans.

Layout: Peter Kluppels

Foto cover: Bermooievaarsbek (foto: Wim Strecker)

Inzet (vbno): Creatie van Friedensreich Hundertwasser (foto: Guy Voets), Bonte vliegenvanger met prooi (foto: Bert Van der Krieken),

Groene zandloopkever op de Konijnenwei (foto: Luc Verhelst)

Soms is geen beheer goed beheer

Tekst: Kevin Gielen

Soms is tijd en vrijheid het enige wat de natuur nodig heeft om zichzelf te ontwikkelen. Een goed voorbeeld van deze stelling is het Sint-Annabos op Linkeroever. Door zijn onzekere toekomst wordt dit bos sedert 1999 niet meer beheerd. Wel werd er toen een beheervisie opgesteld. In deze visie wordt een omvormingsbeheer voorgesteld om op deze manier een gevarieerder bos te verkrijgen.

Hoewel actief beheer ontbreekt, lijkt het Sint-Annabos toch deze beheervisie op te volgen. De populieren die werden aangeplant dunnen zichzelf nu langzamerhand uit, waardoor er plaats komt voor andere boomsoorten en een soortenrijker bos.

Populieren en tonderzwammen

De verzwakte en dode populieren spelen nog een belangrijke rol voor de biodiversiteit in het bos. Zo maakt bijvoorbeeld de echte tonderzwam (*Fomes fomentarius*) optimaal gebruik van het *laissez faire* beheer in het Sint-Annabos. Overal zijn de grote meerjarige vruchtlichamen van deze zwam te zien in het bos: op levende maar verzwakte populieren, op dode rechtopstaande populieren en op liggende stammen. Op deze liggende stammen kan je soms nog duidelijk de oudere tonderzwammen onder ongewone hoeken zien groeien naast nieuwere exemplaren die dateren van na het vallen van de boom.

Maar ook deze echte tonderzwammen op zich vormen een belangrijke biotoop in het bos. Voor vele insecten zijn deze paddenstoelen een ideale habitat. De zeldzame kever *Bolitophagus reticulatus* komt veel voor in het Sint-Annabos. Deze keversoort leeft exclusief op de Echte tonderzwam. Zijn larven ontwikkelen zich in de dode vruchtlichamen van de tonderzwam, terwijl de volwassen kevers vooral bij valavond in de schemering kunnen worden geobserveerd. Er zijn tegenwoordig veel tonderzwammen aanwezig in het Sint-Annabos in verschillende stadia van ontwikkeling. Deze overvloed aan Echte tonderzwammen zorgt ervoor dat de kever zich hier optimaal kan handhaven.

De zeldzame kever *Bolitophagus reticulatus*

Deze zeldzame kever is de laatste jaren aan een heuse opmars bezig door de lage landen zoals duidelijk is af te leiden uit de gegevens van waarnemingen.be en verschillende wetenschappelijke artikels. Deze positieve evolutie is vooral te danken aan de vernieuwde waardering voor Echte tonderzwam. Vroeger werd die als bomendoder geweerd uit bossen terwijl zijn rol in het bos de laatste jaren terug naar waarde wordt geschat.

Op ongeveer 60 jaar tijd heeft het Sint-Annabos een hele ontwikkeling doorgemaakt. Het is een ecosysteem waarin biologische relaties zoals deze tussen Echte tonderzwam en *Bolitophagus reticulatus* zich herstellen. Hopelijk krijgt deze ontwikkeling ook in de toekomst nog een kans.

Bolitophagus reticulatus (illustratie: Kevin Gielen)

Gemengde gevoelens bij de Konijnenwei

Tekst: Koen Van Keer

Al vele jaren ijvert 'de buurt' voor het behoud van de groenzone die we 'Konijnenwei' noemen. Daarbij worden verschillende wensen geuit maar staat het behoud van het natuurlijke karakter toch voorop. Een wens waarbij we ons als Natuurpunt Antwerpen Stad perfect kunnen aansluiten.

De Konijnenwei is gelegen tussen de Singel en de zogenaamde 'spaghettiknoop' op het Antwerpse Zuid. Het gaat om een groene zone die ooit nog grensde aan de citadel op de 16e eeuwse Spaanse vesten en de 19e eeuwse Brialmontomwalling. Nu vinden we net ten noorden het nieuwe Justitiepaleis.

Tal van bestemmingen

Het gebied is al in beeld gekomen bij ettelijke ruimtelijke ordeningsdossiers. Zo dacht men er ooit over om er een gevangenis in te planten, of een voetbalstadion,... Meer recent werd er gevreesd dat een deel van het terrein zou opgeofferd worden voor de heraanleg van de spaghettiknoop of dat het de nieuwe locatie zou worden voor de Sinksenfoor.

Zeker is wel dat de Konijnenwei op een bepaald moment in het Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP) Nieuw Zuid was opgenomen om juridisch als 'parkgebied' te worden vastgelegd. Daar werd echter op teruggekomen, wat talrijke speculaties voedde i.v.m. de uiteindelijke plannen van het stadsbestuur voor deze zone. Door deze herbestemming niet door te voeren, blijft de oude gewestplanbestemming ('gebied voor dagrecreatie')

van kracht, die meer mogelijkheden biedt voor inplanting van constructies (in principe zelfs van een pretpark).

Ongerust

De bezorgdheden van de buurt en de ondertussen opgerichte actiegroepen (zoals 'Park Spoor Zuid NU') werden duidelijk verwoord op een inspraakmoment (28/11/2013), waar de aanwezige schepenen (Rob Van de Velde en Koen Kennis) en districtsschepenen (Paul Cordy en Tom Van den Borne) de meer dan 200 buurtbewoners echter verzekerden dat het zogenaamde 'popup park' wel degelijk een permanent park zou blijven.

Toch blijft een aantal zaken onzeker. Zo toont het Masterplan Nieuw Zuid de inplanting van allerlei gebouwen op de Konijnenwei in de zone langs de spoorweg. Natuurpunt Antwerpen Stad meldde de bevoegde Dienst Milieu Effecten Rapportage (MER) reeds dat het nochtans cruciaal is dat er geen fysieke barrière komt tussen de groenzone van de Konijnenwei en de spoorwegberm die er nu langs loopt. Die berm vormt samen met de ringbermen immers een ecologische verbinding tussen zowat alle groengebieden aan de rand van Antwerpen. Diersoorten die aangetoond gebruik maken van deze bermen zijn Haas, Vos, Egel, Bunzing en Wezel, maar ook tal van insecten en planten zijn op deze bermen aangewezen voor hun verspreiding in en rond Antwerpen.

'Biologisch waardevol'

De Biologische Waarderingskaart (BWK) vermeldt de Konijnenwei als 'Biologisch waardevol gebied'. Elk bezoek waarbij wordt uitgekeken naar aanwezige fauna en flora bevestigt dit ook. Een beetje zonneschijn volstaat om de overvloed aan libellen, vlinders en ander interessants aan het licht te brengen. We hebben ons dan ook voorgenomen om die overvloed vanaf dit jaar te gaan documenteren. Mensen die hieraan willen meewerken kunnen dat doen door organismen die ze er waarnemen te fotograferen en de foto's vergezeld van duidende gegevens (dag, uur, naam waarnemer,...) te posten op Waarnemingen.be.

Voorlopig ontwerp van inrichting Konijnenwei (bron: stad Antwerpen)

Natuurpunt Antwerpen Stad vroeg inspraak in de inrichting van het park Konijnenwei en kreeg die ook van schepen Van de Velde. Samen met de stedelijke administratie bij het bedrijf Stadsontwikkeling, bepaalden we de optimale ligging van een natuurlijk hooiland, grenzend aan de spoorwegberm, waardoor de ecologische verbinding daar robuuster en dus efficiënter wordt. Het hooiland zal daarnaast ook op korte termijn zorgen voor een toename aan graslandsoorten, die het

elders in Antwerpen vaak erg moeilijk hebben door gazonbeheer.

De voorlopige planning voor het gebied is:

- » 01/2015: projectparticipatie en gesprekken van de stad met Infrabel
- » 02/2015: definitief ontwerp
- » 03/2015: goedkeuring
- » najaar 2015: uitvoering

Slechte punten voor ecologie in Antwerpse ruimtelijke planning

Tekst: Koen Van Keer

Het Strategisch Ruimtelijk Structuurplan Antwerpen (s-RSA) biedt een overkoepelende visie op de ruimtelijke ordening van Antwerpen. In 2006 werd het huidige s-RSA goedgekeurd. Naast facetten als haven, spoor en water, bevat het ook een luik 'de ecostad', dat een visie bevat op hoe in de ruimtelijke ordening ook steeds rekening moet gehouden worden met het facet ecologie.

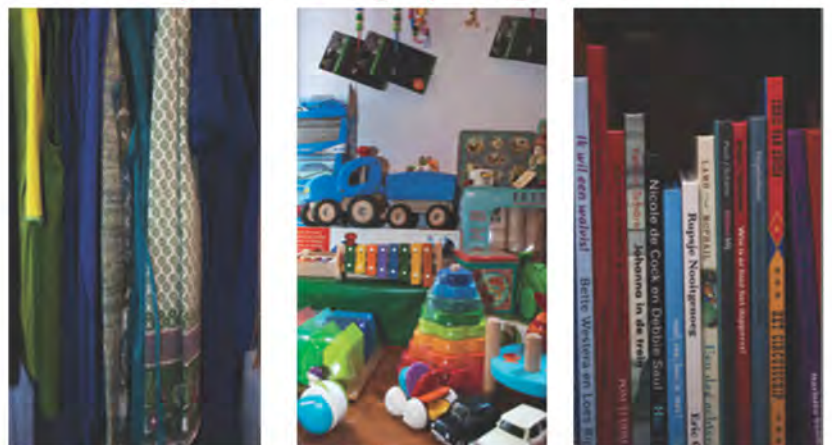
Een recente evaluatie door de universiteit van Leuven en het bureau Omgeving, bespreekt hoe het zit met de uitvoeringspraktijk. Daaruit blijkt dat de zorg voor ecologie bij de uitvoering van concrete projecten slechts beperkt heeft meegespeeld en dat in verhouding meer aandacht ging naar de 'hardere sectoren'.

Toch ook niet licht als kritiek is de vaststelling dat het grotere plaatje i.v.m. ecologie vaak uit het oog werd verloren en dat er als gevolg daarvan tijdens de uitvoering van projecten nogal eens verschuivingen hebben plaats gevonden "naar bijvoorbeeld duurdere woningen, minder groen en meer bodemverzegeling".

Samengevat stelt de evaluatie dat een overkoepelende visie op ecologie noodzakelijk is, maar dat die ook tot op projectniveau (dus in de concrete praktijk) moet uitgevoerd worden. Sedert de goedkeuring van het huidige s-RSA in 2006 is dit duidelijk te weinig gebeurd. De evaluatie legt de vinger op de wonde wanneer gesteld wordt dat gewenste ecologische veranderingen zich afspelen op een grotere ruimtelijke schaal en dat het daarom niet altijd makkelijk is om ze in concrete lokale projecten juist te vertalen.

De stad denkt nu aan een actualisatie van het s-RSA. Wij pleiten er voor dat één van de belangrijkste wijzigingen zal zijn dat een aantal concrete acties en meetbare controlemechanismen worden ingebouwd. Dat zal

de kans op een geslaagd ecologisch beleid aanzienlijk vergroten. Wij zijn alvast bereid om daar samen met het stadsbestuur mee voor te zorgen.

BEELDHOUWERSTRAAT 46. 2000 ANTWERPEN
T: 03 237 86 03 E: MANDRAGORA@YUCOM.BE
WWW.NATUURKLEDING.BE
OPEN VAN DINDAG T/M ZATERDAG
10:00 U. - 18:00 U.

Hundertwasser en zijn groene ideeën voor de stad

Tekst: Rit Van Damme

Vorig jaar bezocht ik in Wenen de huizen die Hundertwasser ontwierp in de Löwengasse/Kegelgasse en ook het KunstHausWien. Wat me fascineerde waren de bomen die groeien in een appartementsgebouw, aanleiding om wat op te zoeken over de 'natuurlijke' filosofie van deze kunstenaar en architect, zijn reactie op de strakke Bauhausstijl, zijn ideeën rond natuurlijke begroeiing, hoe hij 'zielloze' gebouwen nieuw leven inblies.

Friedrich Stowasser werd geboren op 15 december 1928 en stierf in 2000 op de Queen Elizabeth II op weg naar Nieuw-Zeeland. De naam Hundertwasser is ontstaan in 1949 toen hij ontdekte dat het Slavische woord Sto of Sta, honderd betekent. Opvallend aan de huizen die deze kunstenaar ontwierp of ombouwde zijn de grillige vormen, de kleuren en de bomen en natuur die opvallend aanwezig zijn in en rond de gebouwen. Hier volgen enkele van zijn ideeën om de stad te vergroenen of op te vrolijken:

Dakbegroeiing (1968)

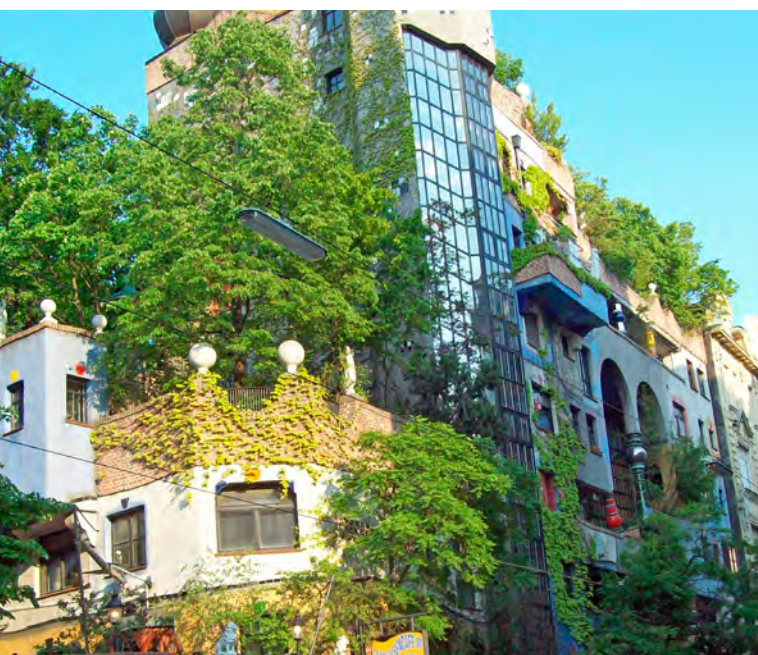
Het stuk grond dat bij de bouw van een huis wordt afgedekt, moet naar het dak worden overgebracht. Begroeide daken vervullen vele positieve functies. Vanaf de bijna volledig verzegelde oppervlakken in steden wordt tot 95 procent van de natuurlijke neerslag direct in het riool afgevoerd. Dit water gaat zo verloren voor de waterhuishouding in de stad. Begroeide daken

werken als een spons en slaan, al naar gelang de dikte van de groenbedekking, tussen de 50 en 70 procent van de neerslag op, die door verdamping (neveneffect verdampingsafkoeling) de lokale waterkringloop ten goede komt.

Lees Natuur.stad digitaal

2500 gezinnen ontvangen vier keer per jaar een tijdschrift met 16 pagina's. Hoeveel ton papier kruipt daarin? Onze drukker werkt wel met chloorvrij 100% gerecycleerd papier, maar toch... Ook Natuur.stad wil zijn ecologische voetafdruk verkleinen en daarom willen we onze leden graag vragen te overwegen of ze hun abonnement-op-papier niet willen omzetten in een digitaal abonnement. Je krijgt dan telkens een prima verzorgde pdf in hoge resolutie opgestuurd. Zo help je onze druk- en verzendingskosten te verlagen en kunnen we meer geld stoppen in onze core business: natuur beheren. Wil je overstappen op digitaal? Geef ons een seintje via info@natuurpuntantwerpenstad.be! De digitale versie van oudere nummers staat trouwens op onze website:

<http://www.natuurpuntantwerpenstad.be/pub/blad.html>

Een 'Hundertwasserhaus' met boomhuurders (foto: Rit Van Damme)

Boomhuurders (1973)

Waarom zou er geen boom in plaats van een mens in een woning leven? Je hebt alleen maar het raam van een woning nodig en een beetje ruimte erachter. Dit kan een grotere revolutie voor de stad betekenen dan wanneer alleen de daken van groen worden voorzien. Je ziet de boomhuurders al van verre uit het raam hangen. Zo'n boom betaalt huur, net als mensen. De boom betaalt alleen veel meer huur: hij betaalt ten eerste met

zuurstof, ten tweede met ongelooflijke schoonheid, ten derde door z'n activiteit als stofopruimer. Het moet een boom zijn uit de eigen omgeving zoals esdoorn, beuk, vlier, haagbeuk of linde.

Spontane vegetatie

Een oude muur is mooi. Een oude kerk en een oud huis zijn mooi, juist door het verweren van het oppervlak. De natuur geeft de oppervlakken vorm door er mos op te laten groeien, door scheurtjes te laten ontstaan, door banen van stof, roest en regen te vormen.

En wat doet de mens dan? Hij vindt de artistieke activiteit van de natuur lelijk. Het is langzamerhand zo geworden dat men ongereguleerde onregelmatigheden lelijk is gaan vinden.

Net zoals we spontaan groeiende vegetatie weer moeten laten staan, moeten we ons er ook over kunnen verheugen dat een muur vanzelf iets wordt, zichzelf vormgeeft met behulp van de natuur.

Het zou voor iedere architect een uitdaging moeten zijn om niet alleen de mensen, maar vooral ook de spontaan groeiende vegetatie in de stad een thuis te creëren.

Verbeteringen aan fabrieken en bestaande gebouwen

Hundertwasser kreeg de kans om de Warmtecentrale Spittelau in Wenen op een ecologische manier te combineren met een afvalverbrandingsoven.

"Zo weinig mogelijk rechte lijnen" (foto: Guy Voets)

Spittelau werd in 1971 oorspronkelijk voor de verwarming van het nieuwe algemeen ziekenhuis gebouwd. Tegelijkertijd werd ter verkleining van de groeiende afvalberg een afvalverbrandingsinstallatie gebouwd. De warmte-afgifte van deze installatie werd voor stadsverwarming gebruikt.

Na een brand in 1987 werd de afvalverbrandingsoven van de nieuwste filters voorzien en de warmtecentrale terug in dienst genomen. De fabriek verwarmt 40.000 huizen in Wenen. Het afvalvolume wordt tot een tiende gereduceerd en er is geen uitstoot van dioxine meer. Ook de gevel onderging een volledige facelift volgens de specifieke stijl van Hundertwasser: zo weinig mogelijk rechte lijnen, bomen op het dak en als 'huurders', ongelijke vensters, nesten voor torenvalken enz.

Ontwerpen van nieuwe gebouwen

In Wenen zelf heeft Hundertwasser een appartementsblok laten bouwen waarvan de terrassen het meest opmerkelijk element zijn, samen met de vele bomen die gewoon in het gebouw groeien. (zie foto) Als de terrassen begroeid en bebost zijn, ontstaat er een berg waarin ook mensen wonen. Als je door een stad met terrassen op verschillende niveaus loopt, is het net alsof je door een stil, groen dal wandelt.

De plattegrond is zo voor meer dan 100 procent begroeid en bebost. Op het dak is aan de natuur teruggegeven wat het huis haar heeft afgenomen. Het mooiste openbare toilet ooit waar je zeer rustig kon 'genieten' is ontworpen door Hundertwasser en staat in Nieuw Zeeland.

Vakantie- en trekkingfietsen
Santos · Surly · Jan Janssen · Patria

De Specht
 Grotesteenweg 95 - 2600 Berchem
 Tel. 03 239 84 74
 info@fietsendespecht.be
www.fietsendespecht.be

open:
 di - wo: 9-12 & 13-18 uur
 do: 13-19 uur
 vrij 13-18 uur
 za: 9.30-16.30 uur

op afspraak?
 bel of mail

Eerste inheemse plantenmarkt in Antwerpen Wilder is beter!

Tekst: Guy Voets

De strijd tegen het onafgebroken beton gaat verder... Zoals in een blauwe kaas willen we overal kleurige lijntjes door de stad trekken, een aaneenschakeling van tuinen, terrassen en balkons. En vergeet ook de kralensnoeren van geveltuintjes niet, stapstenen waarover plant en dier de stenige stad heroveren. Doe mee en verrijk je tuin en balkon met fleurige inheemse planten... de vogels en wriemel-diertjes volgen dan vanzelf wel.

Geniet 10% korting! Bestel je inheemse planten vooraf online en haal ze af tijdens onze plantenmarkt! Surf naar: www.wilderisbeter.be

Natuur in de stad is wat ons boeit, wat ons interesseert, waarvoor wij ijveren, onze passie. Zo nu en dan trekken we met de bewoners van enkele straten (en Opsinjoren) plots enkele natuurstrepen tussen de stenen: een aaneenschakeling van geveltuintjes, beheerd door de mensen zelf. Maar het grootste potentieel voor groen in de stad, dat zijn onze tuinen, terrassen en balkons. Veel van die plaatsen zijn nog niet gewonnen voor de natuur. Ofwel liggen er betontegels, ofwel een kortgeknipt en 'net' gazon, ofwel groeit er een verzameling uitheemse planten die weinig bijdragen tot de soortenrijkdom in de stad. Een zen-tuin met strak aangeharkt zand rond enkele harmonisch afgeronde stenen is wel leuk voor rust en meditatie, maar errond mag het best wat wilder zijn!

Wilder is beter!

Waarom zijn wij zo dol op inheemse planten? Gedurende duizenden jaren, sinds de laatste IJstijd, raakten planten en dieren in onze streken steeds beter op elkaar afgesteld. Als de klimop laat in het najaar bloeit, is de Klimopbij in de buurt om voor bestuiving te zorgen. Als de koolmezen voor een nest hongerige jongen moeten zorgen, zitten er volop vette rupsen op allerlei kruiden. Op en rond eiken leven zo'n 300 soorten insecten, schimmels en planten, die samen een weelderige mini-biotoop vormen, die je nooit zal vinden bij uitheemse soorten die hier aangeplant worden.

Planten die uit andere streken naar hier worden gehaald, laten hun 'gezelschap' immers achter in hun land van herkomst. Daarom zijn ze zo geliefd bij tuinarchitecten: ze zien er prachtig uit, zonder gaatjes in hun bladeren. Ze zijn dan ook vrij nutteloos voor de biodiversiteit in de stad en vaak nog giftig ook. In het beste geval leveren

ze nectar en stuifmeel als voedsel voor bijen en andere insecten, die in ruil voor hun bestuiving zorgen.

Als we inheemse planten willen, dan kunnen we toch gewoon lege pakjes zaad verkopen? De zaden van inheemse planten komen vanzelf wel in onze tuin terecht! Ja, voor een stuk wel natuurlijk. In natuurgebieden, wegbermen en hooilanden zijn we zeker niet voor het inzaaien van bloemenmengsels bijvoorbeeld. Daarmee zouden we het natuurlijk evenwicht verstoren dat daar bestaat. In die zin is natuur niet 'maakbaar'.

Proef een overheerlijke Gageleer en steun Natuurpunt

Ecoplantsoen aan de Leopold de Waelplaats (foto: Koen Van Keer)

Steenhommel (foto: Henk Wallays)

Maar je tuin of balkon is maar een halfnatuurlijk milieu en wellicht wil je daar wel wat fleurigers dan brandnetels (hoewel: bij vlinders zeer geliefd als waardplant), weegbree en straatgras. Planten uit warmere streken en cultuurvariëteiten zijn aantrekkelijk omdat ze grotere en feller gekleurde bloemen dragen, maar inheemse soorten hebben ook fraaie bloeiwijzen. Ga in juli-augustus maar 's kijken naar de ecoplantsoenen aan het Zuid: Koninginnenkruid, Heelblaadjes, Gewone agrimonie, Wilde marjolein, Grote wederik, Grote kattenstaart,... ze bloeien er wekenlang lustig op los!

Dat is wat we willen in onze tuinen, op onze terrassen en balkons. Bloemenpracht die bijdraagt aan de soortenrijkdom van plant en dier in de stad!

Je kan vooraf bestellen

Onder het motto 'Wilder is Beter' organiseert Natuurpunt Antwerpen stad op 19 april 2015 van 11 tot 18 uur een eerste Inheemse Plantenmarkt aan het Peter de Grote-pleintje (Kloosterstraat-Riemstraat) in hartje Antwerpen. Welke planten gaan we aanbieden? Inheemse soorten die op ecologische wijze gekweekt worden. Daarvoor doen we beroep op Ecoflora in Halle. We publiceren op de website www.wilderisbeter.be een bestelformulier waar je kan opgeven welke planten je wil kopen op onze inheemse plantenmarkt. Je vult het formulier online in (of stuurt ons een kopie per mail of brief), en wij zorgen dat je bestelling klaarstaat. Da's wel zo makkelijk!

www.wilderisbeter.be

Onze markt is makkelijk bereikbaar met de fiets, te voet, met het openbaar vervoer (tram 4, halte Tropisch Instituut, dan W. Lepelstraat-Kloosterstraat en nog even naar rechts / bus 30, 34, halte Sint-Michielskaai, dan Goedehoopstraat) of met de wagen (gratis parkeren kan op de Scheldekaaien en op de Zuiderdokken)

EERSTE INHEEMSE PLANTENMARKT

WILDER IS BETER

**19 APRIL 2015
VAN 11 TOT 18 UUR**

**Plein Kloosterstraat-Riemstraat
2000 Antwerpen**

Surf voor meer info en bestellingen naar
www.wilderisbeter.be

Marieke en Laura organiseren de plantenmarkt

“Vrijwilligerswerk is geen werk, maar een hobby”

Tekst: Hannelore Glibert en Sebastiaan De Mot

Waarom heb je besloten vrijwilligerswerk voor Natuurpunt Antwerpen Stad te doen?

Marieke: 2 jaar geleden werd ik vrijwilliger bij Natuurpunt. Eigenlijk liep ik al heel lang met dat idee, maar ik was nooit lang op één plek, door verblijf in het buitenland, door studie of door werk. Nadat ik vast werk kreeg, ben ik ook voor vrijwilligerswerk gegaan. Ik stuurde een mailtje naar Natuurpunt en kwam zo met Rit (voorzitter van onze afdeling, NVDR) in contact. Met haar had ik direct een heel toffe klik. Toevallig werkten we allebei ook bij de UA. Voor Natuurpunt kiezen was voor mij logisch. Tijdens mijn studie biologie bezocht ik vaak natuurrezervaten. En mijn ouders waren zelf ook enthousiaste Natuurpuntleden bij de afdeling Leuven.

Laura: Het is Marieke die me overtuigd heeft. Ik was al langer lid bij Natuurpunt, maar door voltijds werk en avondschoon zette ik de stap naar vrijwilligerswerk niet. Vorige herfst nam Marieke me dan eens mee naar een geveltuin-plantdag in Berchem. Daar kwam ook een nieuw initiatief ter sprake: een plantenmarkt.

Marieke, hoe ben jij bij het project Plantenmarkt terecht gekomen?

Marieke: Ik ben actief bij de groenwerking van onze afdeling. Dat omvat onze geveltuinacties, en binnenkort dus ook een plantenmarkt. Ik voelde er veel voor om dit mee op gang te trekken. En ik wist dat ook Laura helemaal weg is van planten. We zijn beiden bioloog en studeerden samen. Laura heeft er nadien zelfs nog tuinaanleg bijgestudeerd.

Laura: Ja, de nadruk in die studie lag op ecotuinieren. Via Natuurpunt kan ik dit alleszins in de praktijk brengen. En zo onderhoud ik ook mijn studie.

Je steekt veel tijd en energie in vrijwilligerswerk, maar wat haal je eruit?

Marieke: Ik begon binnen Natuurpunt Antwerpen Stad in het werkveld educatie. Maar ik merkte dat ik liever nog praktischer bezig was. Met het groenproject kan ik me nu helemaal vinden in wat ik doe, en dat geeft voldoening: het aanplanten van geveltuinen, groen in de stad verwezenlijken, contact leggen met mensen. We werken bovendien voor een organisatie die dezelfde waarden uitdraagt als wijzelf.

Laura: Je kunnen inzetten in je eigen omgeving en daar iets kunnen verwezenlijken, dat is voor mij belangrijk.

Marieke: Dat vind ik ook zo mooi aan Natuurpunt Antwerpen Stad. In onze studie hebben we altijd gesproken over het grote beleid van natuur en planten. Hier doen we concrete acties met mensen uit de buurt. We planten een plant voor ons huis.

Hoe combineer je vrijwilligerswerk met dagelijkse bezigheden?

Laura: Ik heb recent mijn doctoraat voltooid en ben nu op zoek naar een nieuwe job. Het combineren valt dus eigenlijk goed mee (lacht).

Marieke: Met de groenwerking komen we om de 3 weken of om de maand samen, dus dat valt goed te combineren. En uiteindelijk, het is een hobby, het is niet echt werk.

Waar hopen jullie op voor deze plantenmarkt?

Laura: Dat we veel passanten kunnen aanspreken en hen meer bewust maken van het nut van inheemse planten. Ik hoop dat het vooral heel gezellig wordt, met heel veel mensen.

Marieke: En dat die mensen ook heel veel planten kopen en die zullen planten in 't stad!

Laura, Marieke heeft jou aangebracht als vrijwilliger, heb jij al een nieuwe vrijwilliger op het oog voor Natuurpunt?

Laura: (lacht) Nog niet. Laten we eerst de plantenmarkt tot een goed einde brengen.

Marieke: Wacht! Mijn huisgenoot komt juist binnen. Laten we haar vragen! (lacht)

Marieke en Laura (foto: Johan Wyckmans)

Interessante flora op Spoor Oost

Tekst: Erik Molenaar

Er is veel te doen over het behoud van rangeerterrein Schijnpoort ('Spoor Oost'). Het betekent voor de biodiversiteit in onze stad een belangrijke schakel in de opbouw van de Groene Singel

Op oude kaarten (plattegrond van Ratinckx uit ca. 1939) zie je de sporenbundels vlak achter de bescherming van de Brialmontomwalling liggen en heet het er 'Gare de formation de Zurenborg'. Daarvoor was de omgeving onbebouwd. Op de perceelkaart 'Atlas der Antwerpsche stadsbuitenijen' van 1698 staan landbouwpercelen genummerd tot aan de Vuylbeek, die daar uitmondt in de Schijn. Belangrijk voor ons is ook dat de bodem er zandig was (Stuyvenberg) en dat betekende in die tijd bijzonder voedselarm.

Oude, gerijpte natuur

Het is dus een oude, gerijpte biotoop waar de natuur in alle bescheidenheid haar werk heeft kunnen doen. Dat zien we vooral aan de flora, die de laatste jaren meermaals onder de loep is genomen. Het terrein is niet toegankelijk voor het publiek, wat ik zelf mocht ervaren tijdens een excursie in 1996, wachtend in een politiecombi tot ik mijn identiteitskaart terug kreeg.

De troef van het gebied is natuurlijk de kalkrijke zandige bodem, waar nooit enig bos is kunnen opkomen. De volle zon en de sterke zomerhitte selecteren op die manier soorten uit die in de streek weinig bekend zijn. De laatste jaren is er vooral rondgekeken naar speciale plantensoorten, maar we komen makkelijk aan 200 taxa.

Het mooiste deel is dat wat uit gebruik genomen is en waar de bielsen zijn verwijderd. Er zijn ook oude muurtjes, rioolwelfsels met Tongvaren, ruige graslanden vol bloemen en insecten, antieke weggetjes met kinderkopjes, plassen met oeverflora en heischrale plekken met Stijf vergeet-me-nietje en andere superzeldzame levensvormen.

Akkersoorten

Naast de plantensoorten die met het treinverkeer zijn aangevoerd, vinden we er akkersoorten die waarschijnlijk terug te brengen zijn tot de landbouw die daar nog is bedreven. De vindplaats van Stijf vergeet-me-nietje is van bijzonder grote betekenis. In de Antwerpsche Analytische Flora van Van Heurck (1861) staat dit 'Vastbloemig Vergeet-my-niet' al als uiterst zeldzaam opgegeven, bloeiend in mei en in juni 'In de velden van Austruweel en op het Exterlaer'. Het is op dat moment slechts bekend van Leuven, Gent en Antwerpen. Dat de zaden daar nog steeds aanwezig

Stijf vergeet-mij-nietje (foto: Chris Pacqué)

zijn en bij enig grondverzet aan het licht zijn gekomen, heeft de populatie gered. Onderzoekers weten dat dit niet de enige akkersoort is die uit de zaadbank kan verrijzen. Daarom is het behoud van de groeiplaats van meer betekenis dan alleen maar voor dit zeldzame vergeet-me-nietje.

Onzekere toekomst

De toekomst van dit terrein is onzeker. Op de eerste plannen staat al parking ingekleurd op uitgerekend de vindplaats van Stijf vergeet-me-nietje. Zolang dit maar op papier is, kan de vindplaats blijven bestaan. Bij de daadwerkelijke inrichting zal opnieuw een bijzonder stuk natuurlijk erfgoed uit het Antwerpse verdwenen zijn.

Monitoring en beheer

Tekst: Erik Molenaar

Koperwiek toont dat hij zijn naam niet gestolen heeft (foto: Leo Janssen)

Oktober 2014

We openen de nieuwe maand met een herfstexcursie op Wolvenberg. Bijna alle paddenstoelensorten die we in oktober verwachten, zijn eind augustus al verschenen, maar er is nog wel wat te vinden voor een goed verhaal. Tegelijk gaan de beheerwerken door. Intussen is duidelijk geworden dat we niet één, maar twee soorten liguster bestrijden in het natuurgebied. Naast de Chinese liguster komt er ook een cultuurvorm voor van 'Wilde liguster', die in het zelfde opzicht woekert en dus dient aangepakt te worden. Merkwaardig is dat deze ook gemakkelijk uit bes opslaat en eveneens wortelt op de laaghangende takken. Ondanks de officiële naam Wilde liguster gaat het niet om de inheemse soort zoals we die kennen uit de duinen en de kalkstreek langs de Maas. De moederstruiken bevinden zich niet in het terrein zelf en zijn dus eigenlijk niet bestrijdbaar.

Hoever staat de aanpak van de verdroging op Wolvenberg? Bij asfalteringswerken aan de aanrit van de voetgangersbrug wordt ter compensatie op last van de stad een extra poel aangelegd. Ook wordt het water in de richting van het natuurgebied geleid. We zijn benieuwd of het de verdroging voldoende kan tegengaan.

Bij monitoring in de Zoo treffen we nog enkele beruchte invasieve soorten aan, o.a. Waterhyacint (in het salamandervijvertje) en Chinese liguster. Er is tevens een zaailing van Koningsvaren opgemerkt.

Eind oktober doen we in Wolvenberg een fotosessie voor een portfolio. Er staat nog behoorlijk veel in bloei, zelfs een vreemd record kan toegevoegd worden aan het palmares van het gebied: een grote Wilde kardinaalsmuts staat ondanks de roodverkleurde blaadjes volledig in bloei. Het is een mannetje en op de honderden bloemen komen insecten nog voedsel zoeken.

November 2014

Het blijft nog een hele tijd prachtig weer en je kan het najaar nauwelijks voelen. Tijdens het beheer vinden we nog een nieuwe groeiplaats van Gekraagde aardster. Op doortrek verblijven o.a. Koperwiek en Fitis (zingend) op het terrein. Vermeldenswaard is ook een praktisch onvruchtbaar seizoen voor Zomereik. Er worden zo goed als geen eikels gevonden en dat betekent voor o.a. Bosmuis en Gaai een hongerige winter. Er wordt dan uitgekeken naar ander voedsel zoals regenwormen, hazelnoten en haagbeukpitten. Een slecht 'mastjaar' betekent ook een slecht jaar voor roofdiertjes die Bosmuis op het menu hebben. Als we met enkele schoolklassen over het terrein stappen, staat er heel wat Witte kluiwzwam te pronken met zijn verwrongen hoed.

Ook nu nog staan veel gewone soorten in bloei, zoals Stinkende gouwe, Gewoon robertskruid, Akker-vergeet-me-nietje, Grijskruid, Kruldistel en Witte dovenetel. Eind november nemen we een kijkje op de Spoor Oost-terreinen. Er staan op dat moment ook verrassend veel speciale planten in bloei, zoals Druifkruid, Driebloemige nachtschade, Straatwolfsmelk, Moerasbeemdgras, Vroegeling en Stijf vergeet-me-nietje. Allemaal zeldzaam en 'nieuw' voor dit gebied.

Op de Dag van de Natuur worden enkele zware klussen op Wolvenberg verdeeld onder de tientallen deelnemers. De ene ploeg verwijdert werfpuin uit de berm langs het natuurgebied, een andere ploeg voert een massa maaisel af naar de voetgangersbrug, een derde groep herstelt het hek aan de omwalling, met grondboren, mokers en zware palen. De taken worden afgewisseld met een korte informatieve wandeling. Na afloop is er heerlijke soep van Chantal. Tot de laatste

Beheer op Wolvenberg (foto: Erik Molenaar)

beheerdag van de maand wordt er gemaaid op de verbraamde graslanden achter de omwalling, waarbij verder Japanse duizendknoop wordt uitgespit. De gigantische Dijkviltbraam, waarvan de cultuurvorm bestreden wordt, is gekend voor zijn resistentie tegen de winterkou. Op 30 november staat deze met trossen van dertig bloemen nog fraai in bloei.

December 2014

Begin deze maand krijgt het natuurgebied extra hulp van inburgeraars. Ze komen hooien, snoeisel afvoeren en verder werken aan een hek dat langs het pad loopt. De ingang is zwaar doorploegd met vrachtwagenbanden en de week nadien is het nog erger. We spreken met de stedelijke groendienst af hoe we dit destructief parkeren en manoeuvreren kunnen tegengaan.

De poelen zijn nu weer van water voorzien want het heeft voldoende geregend. In de week voor Kerstmis kunnen we nog steeds bloeiende planten vinden. Zelfs Kleine klit biedt late insecten haar winterhoning aan. Japanse duizendknoop is nog goed herkenbaar en met de spade wordt een honderdtal wortelstokken uitgespit die we uit het terrein kruiwelen. Op de zonnewende nemen we de ingang zelf onder handen: met een aantal palen maken we voorlopig duidelijk dat hier niet kan worden gereden. Vanaf nu lengen de dagen weer en we kijken uit naar volgend jaar. Op de heuvel wordt nog een aantal overschaduwde iepen, vlieren en meidoorns vrijgesteld.

Op de laatste beheerdag van dit jaar is de wereld in een ijskoud sneeuwdeken verpakt. Het vriest dat het kraakt, maar we worden opgewacht door een dertigtal putters (ook: Distelvink) die snel op de uitgebloeide akkerdistels weg en weer pikken. Van het voorziene verplanten van bruikbare zaailingen uit de graslandjes kan nu niets komen. Er staat nog heel wat Zomereik, Ruwe berk en Gewone es te wachten op hun nieuwe plek die we voorzien hebben in de houtkant aan de hoofdingang. In plaats daarvan wordt langs het pad verder zwaar kroonhout opgesleund en stoppen we iets vroeger voor een borreltje dat we heffen op een vruchtbaar werkjaar in Wolvenberg.

Kruldistel bloeide nog in november (foto: Maurice Segers)

EXCLUSIEF IN DE
NATUURVOEDINGSWINKEL

ONAFHANKELIJK GECERTIFICEERD DOOR ECOCERT

Onze nieuwe ECOCERT® range van reinigers bestaat uit twee handafwasmiddelen, één allesreiniger, één ruitenreiniger en één toiletreiniger. Ze zijn doeltreffend, makkelijk en veilig in gebruik en bestaan volledig uit ingrediënten van plantaardige oorsprong en mineralen. Net als alle Ecover producten bevatten de Ecover ECOCERT® reinigers geen onnodige schadelijke stoffen en zijn ze snel en volledig biologisch afbreekbaar. Ieder product voldoet aan de strenge criteria uit het Diamantmodel én werd onafhankelijk gecertificeerd door ECOCERT®. Ecover ECOCERT® wordt exclusief en in beperkte oplage verdeeld via het natuurvoedingskanaal.

KIJK VOOR MEER INFO OP: WWW.ECOVER.COM OF VOLG ONS OP

Vogels in de stad

tekst: Claudia Dierckx

De nieuwe vogelwerkgroep van Natuurpunt Antwerpen Stad (VONAS) is opgestart. Antwerpen is met zijn hoge gebouwen, parken en de Schelde een bijzondere omgeving voor vogels en dat wil NAS graag in kaart brengen.

Met deze werkgroep willen we kijken welke vogels de stad herbergt, want ook een stedelijke omgeving kan een verrassende biodiversiteit bevatten. Door middel van tellingen en observaties in verschillende gebieden,

onderzoeken we welke soorten zich thuis voelen in deze specifieke stedelijke biotopen.

De verzamelde gegevens kunnen een belangrijk hulpmiddel zijn voor beslissingen in het groenbeleid van de stad en een bron van informatie voor de Antwerpse natuurgidsen. We hopen ook op lange termijn evoluties te kunnen waarnemen in verschillende vogelpopulaties of veranderingen in het migratie- en foeragegedrag bij trekvogels.

Hiervoor is alle hulp welkom en iedereen kan aan dit project deelnemen. Misschien heb je in jouw tuin al eens een bijzondere vogel gezien en wil je hier meer over weten. Of ben je reeds een passionele vogelliefhebber en deel je graag jouw kennis. Heb je leuke ideeën over stadsvogels of wil je meer over vogels leren? Kom dan zeker eens een kijkje nemen op onze eerste infoavond!

Infoavond: dinsdag 24 maart om 19u30 in zaal 'Zomaar een dak', Prinsstraat 32, 2000 Antwerpen
Contact: Claudia Dierckx 0498/309.290
vogelwerkgroep@natuurpuntantwerpenstad.be

Goudhaantje, een soort van de stad (foto: Bert Van der Krieken)

Algemene vergadering

tekst: Guy Voets

Op 13 februari hield afdeling Antwerpen Stad van Natuurpunt haar vierde Algemene Vergadering. De kelder van de Groene Waterman was voldoende gevuld voor een gezellige avond. Er stonden knabbels en hapjes en de bar was goed voorzien van Gageleer en ander lekkers.

Het bestuur stelde met de nodige prentjes de activiteiten in de werkvelden voor. Studie en Beheer, onze core business, kregen de meeste aandacht. Excursies en bezoeken met interessante vondsten aan Wolvenberg, de Zoo, doorheen de stad, langs de 'groene singel' en aan de Bocht van Oosterweel. Het onverdroten werk van de beheersploeg op Wolvenberg, die massa's exotische struiken en bomen opruimde om plaats te maken voor fris inlands groen (en daarbij allicht wel eens een zeldzame Hokjespeul vertrappelde...). Kwamen ook aan bod: Beleid (cruciaal aandachtspunt voor meer natuur in de stad), Communicatie (afdelingsblad, website en nieuwsbrieven), Beweging

(motor achter veel activiteiten) en Educatie (druk bezochte cursussen), met het financieel plaatje en de plannen voor 2015 (oei, geen begroting in evenwicht!). Na verkiezing van het bestuur kwam Erik ons vertellen over 'relicten', plantensoorten (maar ook dieren en schimmels) uit de tijd dat hier nog zanderige akkers waren, en die we verdwenen waanden. Daarom zijn we blij met de vondsten op de Groene singel, bv. in Park Oost, maar het lijkt erop dat de 'window of opportunity' waarin ze opduiken ook meteen weer kan sluiten. Een stuk grond wordt ontsloten, maar er zijn direct projecten die het bedreigen: een parking, de Sinksenfoor en andere festivals, een nieuwe woonwijk...

Soortenfiche: Heggenrank & Bosrank

Tekst: Sebastiaan De Mot

Een raadsel:

In de stad breid ik uit. En mijn buur krimpt daardoor ineen. Wat ben ik? Een muur. En mijn buur? Open grond. Veel muren, weinig open grond. In deze zaken is Antwerpen dan wel nog niet op het niveau van pakweg Tokio. Toch begin je als tuinier in de stad beter al eens Japans te denken. Let wel, dit stukje gaat niet over bonsai-tuinieren. Wel over hoe je de schaarse tuinruimte openvouwt tot een bos. Jawel! We helpen je hier op weg door twee bewoners van de bosrand aan je voor te stellen: Bosrank en Heggenrank.

Een bos of bosrand maak je door vier lagen natuur op elkaar te stapelen:

1. De strooisellaag
(dode takken en bladeren die humus worden)
2. De kruidlaag
(met soorten als Mannetjesvaren, Hondsdraf, ...)
3. De struiklaag
(met soorten als Hulst, Rode kornoelje, ...)
4. De boomlaag + klimplanten
(zoals Bosrank en Heggenrank)

Een oppervlakte van slechts 3 à 4 tegels langs een tuinmuur laat je reeds toe al deze lagen aan te leggen. De muur doet hierbij dienst als boom.

Doorgaans bekleeden klimmers als Bos- en Heggenrank de zoom van het bos. In de natuur slaan ze om hoger op te komen hun bladeren (Bosrank) of grijpsteeltjes (Heggenrank) als kurkentrekkers om de twijgen en takken heen. Met evenveel genoeg ontfermen ze zich over een kale muur. Je hoeft beide rankers enkel wat te

bedotten door een klimhulp te voorzien als nabootsing van takken en twijgen.

Want Bos- noch Heggenrank zullen zich aan de stenen kunnen optrekken, hoe uitbundig ze ook groeien. Eens de top van de klimhulp is bereikt, groeien ze voorover tot een hangend baldakijn. Een groener effect is op zo'n kleine grondoppervlakte nauwelijks denkbaar in een stad. Eén koer- of stoeptegels (40 à 50 cm diep uitgegraven) volstaat al voor een klimplant. Vul met een mengsel van 1/3 uitgescheept zand en 2/3 bladaarde. Aan de voet zet je best een dakpan. Het beschermt de plant en creëert een mini-biotoop voor allerlei organismen die de plant gezond houden.

Op een halfzonnige tot zonnige standplaats zullen de groene gordijnen van beide planten in de zomer opfleuren door roomwitte (Bosrank) of witte (Heggenrank) bloemen. Na de bloei vormt de Bosrank een massa pluizige zaden die heel de winter als grote sneeuwvlokken blijven hangen. De vrouwelijke planten van Heggenrank vormen in de herfst helrode bessen. Eet ze niet! Daar is ook weinig gevaar toe. Ze bevatten een stof die zeer smaakvervallend werkt. Zo. De muren wachten. Aan de slag!

P.S. Als liaan groeit Heggenrank in de vrije natuur graag al eens door Vlier en Lijsterbes. Bosrank houdt dan weer van Wilde liguster. Beide kunnen het ook goed vinden met Mei- en Sleedoorn. Dit is ineens al een keuzelijst voor de struik- en boomlaag van je persoonlijke stadsbos.

Heggenrank

Latijnse naam: Bryonia dioica

Bloei (wit): juni – september

Bessen: helrood, extreem bitter, niet eetbaar

Van nature: in bosranden & struwelen op kalkhoudende grond

Groeihoogte: tot 4 m

Klimhulp: rastervorm

Bosrank (foto: Bogdan/Fotografii natura)

Bosrank

Latijnse naam: Clematis vitalba

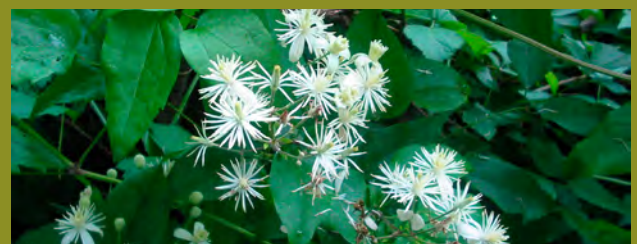
Bloei (roomwit): juni – september

Zaden: pluizig wit, decoratief in de winter

Van nature: in bosranden & struwelen op kalkhoudende grond

Groeihoogte: tot 15 m

Klimhulp: rastervorm

Heggenrank (foto: H. Zell)

AGENDA

Startdag Vogelwerkgroep

Alle vogelliefhebbers welkom op di 24 maart 2015, 19u30 in 'Zomaar een dak', Prinsstraat 32 in hartje Antwerpen (zie p.14).

contact: vogelwerkgroep@natuurpuntantwerpenstad.be

Algemene Vergadering Natuurpunt vzw

Natuurpunt vzw houdt zijn jaarlijkse A.V. op za 28 maart 2015 in Brussel (KBC, Havenlaan 2).

Eerste inheemse plantenmarkt

Pleintje Kloosterstraat/Riemstraat, zo 19 april 2015, 11u tot 18u (zie artikel p.8).

Dag van het Park

Harmoniepark, (Mechelse steenweg tgo. Belgiëlei), zo 18 mei 2015, 13u-18u

Natuurwandelingen

Wolvenberg, zo 19 april 2015, 10u, aan de blauwe container, hoek Singel en Posthofbrug.

Wolvenberg/Brilschans, zo 31 mei 2015, 10u, idem.

Plantenexcursies

1. Hof van Leysen - voorjaarsflora - di 21 april, 10u-12u30

afpraak: hoek Van Schoonbekestraat en Markgravelei
2. Wolvenberg - onderzoek graslanden en boszoom - di 5 mei, 10u-12u30

afpraak: hoek Posthofbrug en Singel

3. Domein Hertoghe - voorjaarsflora - di 19 mei, 10u-12u30

afpraak: hoek Karel Oomsstraat en Markgravelei

4. Stadspark - oevervegetaties en waterplanten - di 2 juni, 10u-12u30

afpraak: hoek Van Eycklei en Quinten Matsijslei
Georganiseerd door Floristisch Onderzoek voor Natuurbehoud – Antwerpen Stad (FONAS)

contact: erik.molenaar@natuurpuntantwerpenstad.be

CURSUSSEN

Vogels herkennen

Cursus in drie delen om vogels te leren herkennen, geleid door Chantal Alenus. De cursus kost 10€ voor leden (13€ voor niet leden), of 4€ (5€) per onderdeel.

- » Vogelherkenning, theorie & praktijk, Blokkersdijk, za 28 maart 2015, 10u-13u
- » Vogelgedrag, theorie, Scoutel, Kievitsplein, do 23 april 2015, 19u30-22u
- » Excursie op Groot Rietveld, zo 10 mei 2015, 8u-11u30

Waterjuffers en libellen

Cursus in twee delen over waterjuffers en libellen, geleid door Maarten Schurmans. De cursus kost 8€ voor leden (10€ voor niet leden), of 4€ (5€) per onderdeel.

- » Theorie: Ecohuis, Turnhoutsebaan 139, Borgerhout, wo 27 mei 2015, 19u30-22u
- » Excursie: Bospolder, za 6 juni 2015, 13u-16u30, aan parking op einde Vierkerkenstraat, Ekeren

Inschrijven met een mailtje naar cursus@natuurpuntantwerpenstad.be en het cursusgeld overschrijven op de bankrekening BE60 5230 8051 9270 van Natuurpunt Antwerpen Stad met vermelding van naam cursus, jouw naam en adres en evt. lidnummer.

Meer info over cursussen bij maarten.
schurmans@natuurpuntantwerpenstad.be

ANDERE ACTIVITEITEN

Wolvenberg Berchem

Beheerwerk op Wolvenberg in Berchem gaat door op zondagvoormiddag wordt van 9u30 tot 12u (september-april) en op woensdagavond vanaf 19u (april-augustus).

Concreet: zondag 1, 8, 15, 22 en 29 maart, 5, 12, 19 april 2015.

En op woensdagavond 29 april, 6, 13, 20 en 28 mei 2015.
Afspraak: ingang Posthofbrug bij blauwe Wolvenberg-container, hoek Singel en Posthofburg, schuin tgo het station van Berchem.

Zwerfvuilactie Noordkasteel

Vreedzaam protest tegen zwerfvuil en Natuurpunt Antwerpen Stad organiseren op zo 29 maart 2015 van 14 tot 16 uur een 'LENTE Opruimactie Noordkasteel'.

Nadien voor de deelnemers gratis soep met brood en een drankje

afspraak: 14u aan Frituur Royerssluis

Alle andere laatste zondagen van de maand 14 tot 16u ruimt een ploeg zwerfvuil op aan het Noordkasteel.

data: 26 april en 31 mei 2015. I.s.m. Vreedzaam protest tegen zwerfvuil.

afspraak: parking van de zeilclub, Oosterweelsteenweg, voorbij de Zeevaartschool.